Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Verduurzaming Industrie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_VI / 108188843

Bijlage(n)
1

Datum 3 november 2026
Betreft Kamerbrief elektriciteitskosten industrie

Geachte Voorzitter,

De elektriciteitskosten voor de energie-intensieve industrie in Nederland zijn hoog. Dit ondergraaft het concurrentievermogen én belemmert verduurzaming doordat elektrificatie duurder wordt. Uit onderzoeken blijkt steevast dat de hoge elektriciteitskosten één van de belemmeringen, zo niet de grootste, is om te komen tot een duurzame business case. Daarom heeft het kabinet in het coalitieakkoord besloten om deze kosten te verlagen, en daar significante middelen voor vrij te maken, via middelen voor de indirecte kostencompensatie ETS (IKC) regeling en met de envelop electriciteitskosten industrie. Met deze middelen is het kabinet voornemens de elektriciteitskosten meer in lijn te brengen met omringende landen waar net als in Nederland relatief veel industrie gevestigd is, zoals België en Duitsland. Ook in die landen worden maatregelen genomen om de elektriciteitskosten van de industrie te verlagen. Het kabinet volgt deze ontwikkelingen nauwgezet.

De consequenties van hoge elektriciteitskosten zijn vandaag de dag al zichtbaar. Het kabinet is daarom voornemens om in 2027 €166 mln. extra beschikbaar te stellen in de elektriciteitskostenenvelop. Dit geld is bedoel voor verduurzaming en flexibilisering. De minister van Klimaat en Groene Groei is voornemens hiervan €150 mln. beschikbaar te stellen voor een CISAF-instrument, waarbij gebruik wordt gemaakt van de versoepelingen die het METSAF-kader biedt. Daarnaast bekijkt het kabinet hoe een gerichte impuls voor flexibilisering van elektriciteitsgebruik gegeven kan worden voor deze groep. Met de extra middelen voor de elektriciteitsenvelop komt het kabinet tegemoet aan de brede oproep, vanuit uw Kamer, de provincies, en het bedrijfsleven, om ook in 2027 de elektriciteitskosten te verlagen.

Via deze brief informeert het kabinet u over een drietal zaken rondom de elektriciteitskosten van de energie-intensieve industrie. Ten eerste is opnieuw onderzoek gedaan naar de internationale verschillen in elektriciteitskosten. Dit rapport wordt meegestuurd met deze brief, inclusief een korte duiding. Ten tweede informeert het kabinet uw Kamer over de laatste stand van zaken omtrent de middelen in elektriciteitskosten envelop en het vervolgproces. Hiermee wordt voldaan aan de toezegging aan lid Bontenbal en lid Vermeer.[1] Ten derde is in het tweeminutendebat

[1] Dit betreft een toezegging tijdens de algemene politieke beschouwingen, donderdag 17 september 2026

Gasmarkt en leveringszekerheid op 30 juni 2026, naar aanleiding van de motie-Müller,[2] toegezegd uw Kamer na de zomer te informeren over de verschillende opties binnen de IKC regeling, in het bijzonder naar aanleiding van het verzoek om deze regeling ook open te stellen voor de raffinagesector. Via deze brief geeft het kabinet uitvoering aan deze motie. Middels deze brief geeft het kabinet tevens uitvoering aan de motie van lid van den Berg,[3] waarin het kabinet wordt verzocht om voor december 2026 een concreet voorstel voor te leggen om de Nederlandse achterstanden in compensatie ten opzichte van onze buurlanden weg te nemen. Deze brief bevat het concrete voorstel voor 2027. Besluitvorming over de envelop vanaf 2028 en de IKC is voorzien in het komende voorjaar.

Onderzoek internationale vergelijking elektriciteitskosten industrie
Jaarlijks[4] worden de elektriciteitskosten van vier archetype industriële verbruikers in Nederland vergeleken met België, Frankrijk, Duitsland en Verenigd Koninkrijk. Dit jaar zijn daarnaast ook Zweden en Spanje geanalyseerd. In dit onderzoek wordt het beeld dat de elektriciteitskosten voor de grootste industriële elektriciteitsverbruikers in Nederland hoger zijn dan in buurlanden bestendigd.

De elektriciteitskosten worden onderzocht voor vier typen industriële verbruiker: een niet-flexibele verbruiker aangesloten op het extrahoogspanningsnet van TenneT uit een sector die in aanmerking komt voor IKC (profiel A); een flexibele verbruiker op het extrahoogspanningsnet van TenneT die in aanmerking komt voor IKC (profiel B); een niet-flexibele verbruiker aangesloten bij een regionale systeembeheerder die niet in aanmerking komt voor IKC (profiel C) en een flexibele verbruiker aangesloten op een regionale systeembeheerder die niet in aanmerking komt voor IKC (profiel D). Onderstaande figuur geeft de elektriciteitskosten in profiel A weer vóór en na kortingen die van toepassing zijn in de betreffende landen. De figuur laat per land zien: 1) wat de elektriciteitskosten zijn zonder kortingen en compensatie, 2) hoeveel deze kosten worden verlaagd door kortingen en compensatiemaatregelen, en 3) wat de resulterende daadwerkelijke kosten zijn voor de verbruikers.

[2] Motie 29 023 Nr. 712
[3] Motie 21501-08 Nr. 1052
[4] Conform toezegging begrotingsbehandeling Klimaat en Groene Groei, 7 november 2024. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door E-bridge.

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Verduurzaming Industrie

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_VI / 108188843

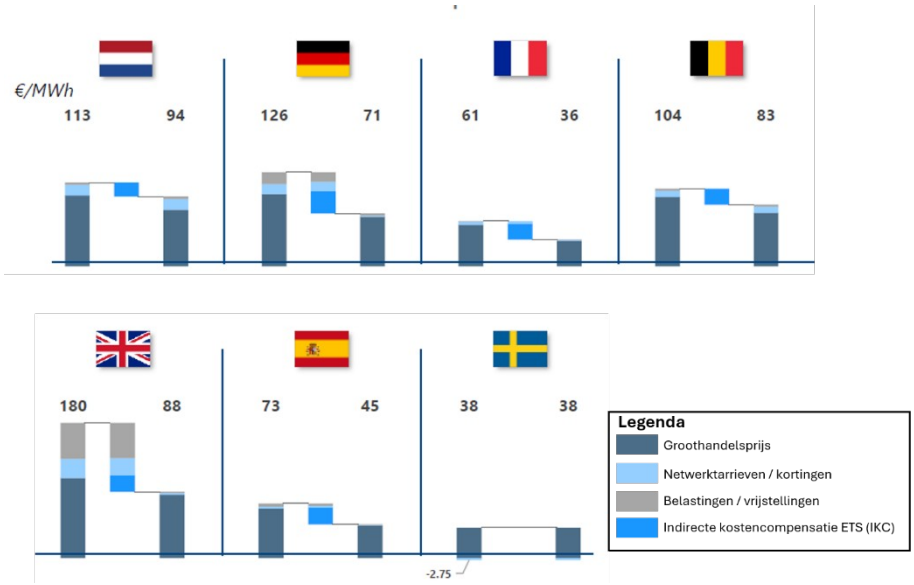

Uit de figuur blijkt dat de elektriciteitskosten in Nederland voor grootverbruikers op het hoogspanningsnet, na kortingen en compensatie vanuit IKC, €94/MWh bedragen. De verschillen met de andere landen worden deels verklaard door hogere elektriciteitsprijzen in Nederland, vergeleken met Spanje, Frankrijk en Zweden. In Duitsland zijn de prijzen hoger dan in Nederland, maar worden deze meer gedempt omdat er hogere IKC-vergoedingen worden gegeven. Daarnaast is er voor bedrijven passend bij profiel C en D een elektriciteitsprijs compensatie conform het CISAF-steunkader[5] ingevoerd. De nettarieven die door bedrijven in deze profielen worden betaald zijn in landen zoals Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk lager door kortingen die aan grootverbruikers worden toegekend. Deze korting kent Nederland niet meer sinds 2024. Ook worden de kosten voor het aanleggen van het net op zee in Duitsland en Verenigd Koninkrijk niet via de nettarieven maar via aparte heffingen in rekening gebracht, waar grote industriële gebruikers vervolgens van vrijgesteld zijn.

Elektriciteitskostenenvelop industrie

Het verlagen van de elektriciteitskosten verbetert het speelveld en stelt bedrijven in staat hier in Nederland te investeren in duurzame productietechnologieën. Daarom zijn in het coalitieakkoord middelen gereserveerd voor het verlagen van de elektriciteitskosten van de industrie die veel elektriciteit verbruikt in de zogenoemde elektriciteitskostenenvelop. Aanvullend op deze reeks is €166 mln. in 2027 beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt er in 2028 €345 mln. en in 2029 en 2030 €395 mln. overgeheveld naar de begroting van Klimaat en Groene Groei.[6] Met de middelen in 2027 wordt voor €150 mln. een compensatieregeling voor elektriciteitskosten opengesteld. Besluitvorming over de resterende middelen in de envelop is voorzien in het voorjaar van 2027.

[5] CISAF staat voor Clean Industry State Aid Framework en is een steunkader ten behoeve van de Clean Industrial Deal van de Europese Commissie.
[6] Aan de lastenkant resteert voor de elektriciteitskostenenvelop nog 100 miljoen euro per jaar in 2029 en 2030 en 495 miljoen euro per jaar in de jaren 2031 t/m 2035. Ook de middelen aan de lastenkant zullen betrokken worden bij de voorjaarsbesluitvorming in 2027.

In de Kamer is regelmatig gevraagd naar specifieke doelgroepen (zoals het beschikbaar stellen voor cluster 6) of nadere voorwaarden. De doelgroep is in het coalitieakkoord niet precies afgebakend. In de financiële bijlage van het coalitieakkoord is opgenomen dat de doelgroep de (basis)industrie is die veel elektriciteit verbruikt, en dat de envelop tot doel heeft het creëren van een meer gelijk speelveld in het belang van strategische autonomie. De stijgende nettarieven door met name de investeringen in het net op zee worden gevoeld door alle energie-intensieve bedrijven.[7] De afschaffing van de volumecorrectieregeling raakte echter een veel beperktere groep bedrijven. Deze bedrijven kennen een relatief groter speelveldnadeel omdat in andere landen soortgelijke kortingen wel worden geven. Dit betreft voornamelijk[8] bedrijven die zijn aangesloten op het hoogspanningsnet, en niet een specifieke sector. Dit kan ervoor pleiten om de middelen uit de envelop voor zover mogelijk voornamelijk op deze bedrijven te richten. De exacte doelgroep is afhankelijk van de bestedingsoptie die wordt gekozen. Het kabinet stuurt hierbij op een zo gericht mogelijke inzet van de middelen voor de energie-intensieve industriële bedrijven die het grootste speelveld nadeel ondervinden.

De elektriciteitskosten van de industrie bestaan uit drie componenten: nettarieven, de elektriciteitsprijs, en belastingen. De afgelopen maanden heeft het kabinet verschillende bestedingsopties onderzocht die ingrijpen op deze componenten. In de volgende paragrafen worden per component van de elektriciteitskosten de verschillende beleidsopties die zijn onderzocht beschreven.

Voor inzet via de *nettarieven* specifiek is een aantal opties onderzocht. Een algemene verlaging is mogelijk via inkomstensubsidie aan TenneT voor de aanleg van het net op zee. Een dergelijke subsidie wordt nu ook al verstrekt. De baten van deze subsidie komen via lagere nettarieven ten goede aan alle netgebruikers en daarmee slechts beperkt aan de beoogde doelgroep.
Daarom is gekeken of de inkomstensubsidie gecombineerd kan worden met een alternatieve verdeling van de kosten van het net op zee op basis van artikel 3.118 vierde lid van de energiewet. Op deze manier zouden de baten van de subsidie volledig kunnen neerslaan bij de gebruikers van het hoogspanningsnet, waar veel industriële grootverbruikers op zijn aangesloten. Het kabinet concludeert, onder meer na inwinning van juridisch advies, dat dit niet verenigbaar is met de Energiewet, de exclusieve bevoegdheid van de ACM doorkruist, de maatregel juridisch aangevochten kan worden en dat er sprake is van staatssteun waarvoor voorafgaande goedkeuring door de Europese Commissie verkregen zou moeten worden.
Ten slotte heeft het kabinet onderzocht of het binnen de EU-staatssteunkaders toegestaan is bedrijven gericht te compenseren voor nettarieven. Dit is de meest gerichte oplossing voor de hoge nettarieven, en daarmee een doelmatige besteding van de middelen. De staatssteunkaders staan dergelijke steun echter niet toe. Het recent gepubliceerde voorstel van de Europese Commissie omtrent de regulering van de nettarieven biedt nog geen additionele ruimte. Het kabinet zet daarom in op het

[7] De ACM heeft recentelijk aangekondigd dat de tarieven op het hoogspanningsnet en regionale netten volgend jaar met 20% stijgen en dat de tarieven op het extrahoogspanningsnet met 6% dalen.
[8] Een beperkt aantal bedrijven die voorheen in aanmerking kwamen voor de volumecorrectieregeling zijn aangesloten op regionale netten.

aanpassen van dit voorstel zodat deze ruimte in de toekomst wel wordt geboden.[9] Parallel zet het kabinet in op het aanpassen van de staatssteunkaders zodat directe steun voor het gericht verlagen van de netkosten van de industrie mogelijk wordt. Dit is de meest doelmatige manier om via deze middelen de netkosten van de industrie gericht te verlagen. De uitkomst van deze trajecten is echter onzeker. Wel zeker is dat het in 2027 niet mogelijk zal zijn om op deze manier de netkosten van de industrie te verlagen.

Het is wel mogelijk om de industrie te compenseren voor de *elektriciteitsprijs*. Feitelijk gebeurt dit al via de IKC, waar het kabinet verder op in wil zetten (zie hierna). Aanvullend kan op basis van het staatssteunkader voor de Clean Industrial Deal (CISAF) een instrument worden ontworpen waarmee maximaal drie jaar een deel van de elektriciteitsprijs gecompenseerd wordt. Enkel bedrijven die door de Europese Commissie als weglekgevoelig zijn aangemerkt, komen in aanmerking voor de steun. Binnen deze bedrijven heeft het kabinet de vrijheid om de doelgroep verder af te bakenen, waardoor de middelen gerichter bij de beoogde doelgroep terecht kunnen komen. Bedrijven mogen IKC-ETS en CISAF in principe niet combineren en moeten derhalve kiezen. Echter, door het Middle East Crisis Temporary State Aid Framework (METSAF) van de Europese Commissie zijn de mogelijkheden om IKC-ETS en CISAF te cumuleren tijdelijk versoepeld. Het METSAF-kader stelt IKC bedrijven namelijk in staat om zowel gebruik te maken van compensatie via IKC-ETS als via CISAF. METSAF geldt (vooralsnog) voor één jaar (2026). Er kan gebruik gemaakt worden van dit METSAF-kader door een CISAF openstelling en uitbetaling in 2027, waarbij bedrijven een aanvraag indienen voor in 2026 gemaakte elektriciteitskosten. Door toepassing van het METSAF kader in 2027 zullen ook IKC-ETS bedrijven een beroep doen op CISAF.

De Europese Commissie overweegt het METSAF-kader te verlengen. Als het METSAF-kader niet wordt verlengd, mag de steun via CISAF vanaf 2028 niet gecombineerd worden met de indirecte kostencompensatie (IKC-ETS). Bedrijven zouden hier dan dus een keuze in moeten maken. Naar verwachting is de steun op basis van IKC ruimer dan op basis van een CISAF-instrument, waardoor met name niet-IKC sectoren, zoals de voedingsmiddelenindustrie, gebruik zouden maken van een CISAF-instrument. Deze sectoren zijn voornamelijk aangesloten op het net van een regionale netbeheerder. Hierdoor biedt een CISAF-instrument vanaf 2028 naar verwachting geen verlaging van de elektriciteitsprijs voor industriële bedrijven die zijn aangesloten op het hoogspanningsnet en een relatief groter nadeel ondervinden door het afschaffen van de VCR. Een CISAF-instrument moet nog ontwikkeld worden.

Het kabinet is voornemens om met de additionele middelen in 2027 een CISAF-instrument open te stellen voor €150 mln., waarbij gebruik wordt gemaakt van de versoepelingen die het METSAF-kader biedt. In het CISAF-kader staat dat begunstigden ten minste 50% van het ontvangen steunbedrag moeten investeren in verduurzaming, zoals energie-efficiëntie, elektrificatie, duurzame elektriciteitsopwekking, elektrolyse of flexibilisering van hun elektriciteitsgebruik.[10]

[9] Zie het recent gepubliceerde BNC-fiche Verordening Netwerktarieven en Energiebelasting (kamerstuk 2026Z19297)
[10] MEDEDELING VAN DE COMMISSIE — Kader voor staatssteunmaatregelen ter ondersteuning van de Clean Industrial Deal (Staatssteunkader Clean Industrial Deal).

Dit instrument wordt op dit moment uitgewerkt zodat openstelling in 2027 mogelijk is. Ondertussen blijft het kabinet met Brussel in gesprek over een structurele gerichte oplossing, bijvoorbeeld door aanpassing van de staatssteunkaders, zoals hierboven aangegeven.

Ten slotte is het in principe mogelijk om de *energiebelasting* op elektriciteit te verlagen, maar dan worden de middelen over een grotere groep bedrijven verdeeld. Om deze verlaging zo veel mogelijk terecht te laten komen bij de energie-intensieve industrie kan de verlaging worden beperkt tot de tarieven in de vierde en de vijfde schijf (verbruik boven 50.000 kWh). De baten van een verlaging van het tarief in de vierde schijf slaan ongeveer voor 30% neer bij de industrie, in de vijfde schijf is dit ongeveer 60%. Hiermee komt een groot deel van de baten terecht bij andere doelgroepen,[11] wat de doelmatigheid niet ten goede komt. De middelen zijn voldoende om het tarief in de vijfde schijf naar het Europese minimum te verlagen, dit kost ongeveer €70 mln. per jaar. Met de resterende middelen kan het tarief in de vierde schijf worden verlaagd. Verlagen van het tarief in de vierde schijf is in lijn met een recent voorstel van de Europese Commissie dat stelt dat elektriciteit niet zwaarder belast mag worden dan aardgas. Als dit voorstel standhoudt en het kabinet kiest voor een verlaging van de belasting op elektriciteit dan kunnen de middelen van de envelop voor de eerst jaren hiervoor worden ingezet. Daarmee zouden de middelen slechts in beperkte mate bij de beoogde doelgroep terecht komen. Het is mogelijk om per 2027 de tarieven in de vierde en vijfde schijf te verlagen, maar dit vergt wel een wetswijzing. Het kabinet is niet voornemens om de middelen in 2027 hiervoor in te zetten.

De inspanningen van de afgelopen tijd hebben duidelijk gemaakt dat het niet eenvoudig is om de envelop in te zetten op een manier die doelmatig is, en die tevens juridisch binnen alle (huidige) kaders past. Voor 2027 is een CISAF-instrument, inclusief versoepelingen die het METSAF-kader biedt, de meest doelmatige bestedingsoptie. Het kabinet werkt daarom aan de uitwerking van dit instrument. Voor de jaren vanaf 2028 geldt dat het kabinet voornemens is om komend voorjaar een besluit te nemen over de besteding. Dit geeft tijd om verdere Europese ontwikkelingen mee te nemen in besluitvorming en de bovenstaande kansrijke opties verder uit te werken. Hierbij betrekt het kabinet, conform de motie-Klos, ook opties die zien op het verbeteren van energie-efficiëntie.[12]

IKC achtergrondinformatie en keuzemogelijkheid
Het EU ETS verplicht Europese elektriciteitsproducenten om emissierechten aan te kopen voor hun CO_2-uitstoot. De kosten hiervan berekenen zij via de elektriciteitsprijzen door aan hun klanten. IKC is een subsidieregeling waarmee de elektriciteit intensieve industrie wordt gecompenseerd voor deze indirecte ETS-kosten. Het doel van IKC is om elektrificatie niet te ontmoedigen, en daarnaast te voorkomen dat bedrijven hun productie naar een land buiten de EU verplaatsen omdat zij door het EU ETS een hogere elektriciteitsrekening krijgen en hierdoor een concurrentienadeel ervaren. De koolstoflekkage en klimaatschade die hierdoor kan ontstaan, wordt hiermee

[11] Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan ziekenhuizen, grote kantoorpanden en datacenters
[12] Motie 29826 nr. 322

tegengegaan.

De Europese Commissie heeft vier voorwaarden opgesteld waaraan bedrijven in de lidstaten aan minstens één moeten voldoen om IKC te ontvangen.[13] Sommige lidstaten hebben deze voorwaarden rechtstreeks overgenomen. Andere lidstaten, zoals Nederland, stellen dat bedrijven aan twee van de vier voorwaarden moeten voldoen om IKC te ontvangen. Daarnaast kent Nederland de nationale voorwaarde dat indirecte ETS-kosten niet subsidiabel zijn als ze voortkomen uit processen die energiedragers produceren met meer dan 50% fossiele oorsprong. Hierdoor komen raffinaderijen die geraffineerde aardolieproducten vervaardigen niet in aanmerking voor IKC. Bio-raffinageprocessen die hernieuwbare energiedragers (biobrandstoffen) produceren komen wel in aanmerking, ook als deze onderdeel uitmaken van een bedrijf met een bredere portefeuille.

Daarnaast kent de IKC-regeling de mogelijkheid om een supercap toe te passen. De supercap betreft een verhoging van de steunintensiteit binnen IKC, waardoor een groter deel van de indirecte ETS-kosten gecompenseerd wordt. Duitsland en Frankrijk hanteren bijvoorbeeld ook deze additionele steun. De supercap draagt bij aan een gelijker speelveld voor de industrie met omringende landen op het gebied van elektriciteitsprijzen.

In het coalitieakkoord is voorzien in een uitbreiding van de IKC-regeling, met daarbij ook aanvulling van de hiervoor beschikbare middelen, oplopend tot €505 miljoen per jaar t/m 2035. Deze reeks was toereikend om, naast de uitbreiding van de regeling met 22 (sub)sectoren,[14] de supercap in te voeren, en conventionele raffinage toe te voegen aan de regeling. Deze raming is nog in beweging waardoor er op dit moment nog geen zekerheid is of beide volledig mogelijk is. Conform eerdere toezegging deelt het kabinet dit dilemma met de Kamer alvorens het kabinet in het voorjaar een besluit neemt. Het kabinet is voornemens in het voorjaar van 2027 – in samenhang met besluitvorming omtrent de envelop electriciteitskosten industrie – te besluiten over de supercap en conventionele raffinage binnen de IKC. Hierbij spelen verschillende overwegingen een rol, zoals de impact op het gelijke speelveld, budgettaire consequenties en de huidige en toekomstige economische omstandigheden van de betreffende sectoren.

Tot slot
De elektriciteitskosten voor de industrie verlagen is een belangrijke prioriteit uit het coalitieakkoord. Daarom heeft het kabinet besloten om per 2027 additionele middelen beschikbaar te stellen in de elektriciteitskostenenvelop en heeft het kabinet de IKC reeds uitgebreid met 22 (sub)sectoren en is ervoor gezorgd dat is de uitbetaling versneld.[15] Met deze brief heeft het kabinet de Kamer een actualisatie en inventarisatie gegeven van de verschillen in elektriciteitskosten inclusief compensatie tussen Nederland en

[13] De Europese voorwaarden zijn hier via de deze link. Begin dit jaar is er in de wijziging van de richtsnoeren een vierde voorwaarde aan toegevoegd, te vinden via deze link
[14] Zoals aangekondigd in de brief over de verduurzaming van de industrie eerder dit jaar. Kamerstukken II 2026/04, 29826 nr. 307
[15] Zoals aangekondigd in Kamerstukken II 2026/07, 29826 nr. 316

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Verduurzaming Industrie

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_VI / 108188843

relevante buurlanden conform motie Van den Berg[16] en van de stand van zaken rondom de resterende middelen, in aanloop naar besluitvorming in het voorjaar van 2027.

Hoogachtend,

Stientje van Veldhoven – van der Meer
Minister van Klimaat en Groene Groei

Jo-Annes de Bat
Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei

[16] Motie 21501-08